

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No. | General Publication Number: 1971

FCR Sertifika No. | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1145

Kitap Adı : Kur'an Kıssalarının Dil ve Belâgat Açısından Yorumu

Alt Başlık : Zemahşerî'nin el-Keşşâf'ı Özelinde

Book Title: The Interpretation of Qur'anic Narratives from Linguistic and Rhetorical Perspectives

Subtitle : With Special Reference to al-Zamakhsharî's al-Kashshâf

ISBN : 978-625-8910-01-8

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258910018

Yazar | Author: Şafak Çatal | orcid.org/0000-0002-6451-3871

Kurum | Institution: Sinop Üniversitesi

ROR ID: ror.org/004ah3r71

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 178 (xvi+162)

Yayın Tarihi | Publication Date: Ağustos | August 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRHS + HRLC1 - Kur'an; kutsal metinlerin eleştirisi ve tefsiri | The Koran; Criticism & exegesis of sacred texts

BISAC: REL041000 - Din / İslam / Kur'an ve Kutsal Yazılar | Religion / Islam / Koran & Sacred Writings

THEMA: QRPF1 + QRVC - Kur'an; kutsal metinlerin eleştirisi ve tefsiri | The Koran (Qur'an); Criticism and exegesis of sacred texts

LC Classification: BP130.4 - Kur'an — Eleştiri, yorum ve tefsir | Qur'an—Criticism, interpretation, etc.

DEWEY: 297.1226 - Kur'an yorumu ve tefsiri | Qur'an interpretation and commentary

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: 6.256 - Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: 6.256.2325 - Din Araştırmaları | Religious Studies

Scopus Subject Areas: 1212 - Din Araştırmaları | Religious Studies

Atf Bilgisi | Cite as: Çatal, Şafak. *Kur'an Kıssalarının Dil ve Belâgat Açısından Yorumu: Zemahşerî'nin el-Keşşâf'ı Özelinde*. FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Kur'an Kıssalarının Dil ve Belâgat Açısından Yorumu

-Zemahşerî'nin el-Keşşâf'ı Özelinde-

Şafak ÇATAL

Yazar Hakkında

Şafak ÇATAL

Şafak Çatal, 1961 yılında Vezirköprü’de doğdu. 21 Temmuz 1980 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde, Samsun’un Vezirköprü ilçesindeki Mezra Mahallesi Camii’nde imam-hatip olarak göreve başladı. Askerlik hizmetinin ardından Vezirköprü’nün Mezra ve Çal mahallelerinde imam-hatiplik görevini sürdürdü. 16 Aralık 1985 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı merkez teşkilatına naklen atanarak Personel Dairesi Başkanlığı Sicil Şubesi Müdürlüğünde memur olarak çalışmaya başladı.

8 Mart 1989 ile 16 Eylül 1994 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yurt dışı din görevlisi olarak hizmet verdi. Aynı dönemde Lefkoşa Bayraktar Kolejinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri verdi. 1992 yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İş İdaresi Programından mezun oldu. Yurt dışı görevinin ardından kısa bir süre Diyanet İşleri Başkanlığı Personel Dairesi Başkanlığı Terfi ve İntibak Şube Müdürlüğünde memur olarak çalıştı.

14 Kasım 1994 tarihinde Samsun İl Müftülüğünde şef olarak göreve başladı ve bu görevini 26 Ekim 2000 tarihine kadar sürdürdü. 27 Ekim 2000 tarihinde aynı kurumda eğitim uzmanı olarak göreve başladı. 5 Temmuz 2006 ile 15 Ağustos 2011 tarihleri arasında Almanya’da, Frankfurt Başkonsolosluğu Din Hizmetleri Ataşeliğinin çalışma bölgesinde yurt dışı din görevlisi olarak hizmet verdi. Bu süreçte, 2009 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlahiyat Lisans Tamamlama (İLİ-TAM) Programından mezun oldu. Yurt dışı görevinin ardından Samsun İl Müftülüğündeki eğitim uzmanlığı görevine devam etti.

2014 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalında, *Ebû'l-Muîn en-Neseî'nin İman ve Tekfir Anlayışı* başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini aldı. Aynı yıl, 5 Mayıs 2014 tarihinde İstanbul Beylikdüzü İlçe Müftülüğünde şube müdürü olarak göreve başladı. Daha sonra 1 Eylül 2015 ile 15 Haziran 2020 tarihleri arasında Samsun Bafra İlçe Müftülüğünde, 29 Haziran 2020 ile 18 Temmuz 2022 tarihleri arasında Samsun İlkadım İlçe Müftülüğünde ve 1 Ağustos 2022 ile 1 Mart 2024 tarihleri arasında Ankara Çankaya İlçe Müftülüğünde şube müdürü olarak görev yaptı.

2022 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalında, *el-Keşşâf ve el-Mizân Adlı Tefsirlerin Kur'an İlimleri Açısından Mukayesesi* başlıklı teziyle doktora eğitimini tamamladı.

1 Mart 2024 tarihinde kurum dışı nakil yoluyla Diyanet İşleri Başkanlığındaki görevinden ayrıldı. 4 Mart 2024 tarihinde Sinop Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tefsir Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak göreve başladı. Hâlen aynı anabilim dalında akademik çalışmalarını ve eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Evli ve üç çocuk babası olan Çatal, Arapça ve Almanca bilmektedir.

About the Author

Şafak ÇATAL

Şafak Çatal was born in Vezirköprü in 1961. He began his professional career on 21 July 1980 as an imam-khatib at the Mezra Neighborhood Mosque in the Vezirköprü district of Samsun, under the Presidency of Religious Affairs of Türkiye. Following his military service, he continued to serve as an imam-khatib in the Mezra and Çal neighborhoods of Vezirköprü. On 16 December 1985, he was transferred to the central organization of the Presidency of Religious Affairs, where he began working as a civil servant in the Records Branch Directorate of the Department of Personnel.

Between 8 March 1989 and 16 September 1994, he served as a religious official abroad in the Turkish Republic of Northern Cyprus. During the same period, he taught Religious Culture and Ethics at Lefkoşa Bayraktar College. In 1992, he graduated from the Business Administration Program of Anadolu University Open Education Faculty. Following his overseas assignment, he worked for a short period as a civil servant in the Promotion and Adjustment Branch Directorate of the Department of Personnel at the Presidency of Religious Affairs.

On 14 November 1994, he began serving as a section chief at the Samsun Provincial Office of the Mufti, a position he held until 26 October 2000. On 27 October 2000, he was appointed as an education specialist at the same institution. Between 5 July 2006 and 15 August 2011, he served as a religious official abroad in Germany within the jurisdiction of the Office of the Religious Services Attaché at the Consulate General of Türkiye in Frankfurt. During this period, he graduated in 2009 from the Theology Undergraduate Completion Program (İLİTAM) of Ankara University Faculty of Theology. Following his overseas assignment, he resumed his duties as an education specialist at the Samsun Provincial Office of the Mufti.

In 2014, he received his master's degree from the Department of Basic Islamic Sciences at the Institute of Social Sciences, Ondokuz Mayıs University, with a thesis entitled *Abū al-Muʿn al-Nasafī's Understanding of Faith and Takfīr*. In the same year, on 5 May 2014, he was appointed as a branch director at the Beylikdüzü District Office of the Mufti in Istanbul. He subsequently served as branch director at the Bafra District

Office of the Mufti in Samsun from 1 September 2015 to 15 June 2020, at the İlkadım District Office of the Mufti in Samsun from 29 June 2020 to 18 July 2022, and at the Çankaya District Office of the Mufti in Ankara from 1 August 2022 to 1 March 2024.

In 2022, he completed his doctoral studies in the Department of Basic Islamic Sciences at the Institute of Graduate Studies, Ondokuz Mayıs University, with a dissertation entitled *A Comparative Study of the Tafsirs al-Kashshāf and al-Mizān in Terms of Qur'anic Sciences*.

On 1 March 2024, he left his position at the Presidency of Religious Affairs through an inter-institutional transfer. On 4 March 2024, he joined the Department of Tafsir at the Faculty of Theology, Sinop University, as a faculty member. He currently continues his academic research and teaching activities in the same department.

Çatal is married and has three children. He has knowledge of Arabic and German.

Kitap Hakkında

Kur'an Kıssalarının Dil ve Belâgat Açısından Yorumu

-Zemahşerî'nin el-Keşşâf'ı Özelinde-

Bu çalışma, Zemahşerî'nin *el-Keşşâf* adlı tefsirinde Kur'an kıssalarının dil, belâgat ve bağlam ekseninde nasıl yorumlandığını incelemektedir. Araştırmanın temel amacı, Zemahşerî'nin kıssa anlatılarına yaklaşımını belirleyen yöntemsel ilkeleri ortaya koymak ve lafız, mana, nazım, kıraat ve hitap unsurlarının anlamın oluşumundaki işlevini tespit etmektir. Metin merkezli ve betimleyici yöntemin benimsendiği araştırmada Hz. Âdem, Hz. İdrîs, Hz. Nûh, Hz. İbrâhim, Hz. Mûsâ ve Hz. İsâ kıssaları ile Hz. Muhammed'in (s.a.s.) hayatıyla ilişkili bazı Kur'an anlatıları örneklem olarak ele alınmıştır. İnceleme sonucunda Zemahşerî'nin kıssaları yalnızca geçmişte meydana gelmiş olayların kronolojik aktarımı olarak değil, lafız, bağlam ve muhatap ilişkisi içerisinde anlam kazanan çok katmanlı hidayet anlatıları şeklinde değerlendirdiği görülmüştür. Müfessirin kelime seçimi, cümle kuruluşu, zamirlerin mercileri, edatların işlevi, hazif, takdim-tehir, iltifat, tekrar, diyalog, soru-cevap, mecaz, kinaye, temsil ve karşıtlık gibi dilsel ve belâgî unsurları anlamın kurucu bileşenleri olarak kullandığı belirlenmiştir. Kıraat farklılıklarının ise kelimelerin anlam alanını, cümlelerin gramatik yapısını ve anlatının vurgu merkezini görünür kılan yorum verileri olarak değerlendirildiği anlaşılmıştır. Zemahşerî, tarihî rivayetleri ve nüzûl sebeplerini bütünüyle dışlamamakla birlikte bunları dilsel ve bağlamsal çözümlemeyi destekleyen ikincil unsurlar olarak kullanmaktadır. Ayrıca müellifin Mu'tezilî ve kelâmî kabullerinin bazı yorum tercihlerine yön verdiği, ancak kıssa yorumlarının yalnızca mezhebî aidiyetle açıklanamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma, *el-Keşşâf*'ta biçim ile içeriğin birbirinden ayrılmadığını; kıssaların itikadî, ahlâkî ve eğitici mesajlarının anlatım biçimi aracılığıyla oluşturulduğunu göstermektedir. Bu yönüyle araştırma, klasik tefsirin dil, anlam ve söylem çözümleme kapasitesini görünür kılmakta ve Zemahşerî'nin kıssa yorumlarını müstakil, bütüncül ve disiplinler arası bir inceleme alanı olarak ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tefsir; Kur'an; Kıssa; el-Keşşâf; Dil; Belâgat; Bağlam

About the Book

The Interpretation of Qur'anic Narratives from Linguistic and Rhetorical Perspectives

-With Special Reference to al-Zamakhsharī's *al-Kashshāf*-

This study examines how Qur'anic narratives are interpreted in al-Zamakhsharī's *al-Kashshāf*, with particular reference to language, rhetoric, and context. Its primary aim is to identify the methodological principles underlying al-Zamakhsharī's approach to Qur'anic narratives and to determine the roles of wording, meaning, textual composition, variant readings, and modes of address in the construction of meaning. Adopting a text-centred and descriptive method, the study analyses selected narratives concerning Adam, Idrīs, Noah, Abraham, Moses, and Jesus, together with several Qur'anic passages related to the life of the Prophet Muhammad. The findings indicate that al-Zamakhsharī does not treat these narratives merely as chronological accounts of past events. Rather, he interprets them as multilayered discourses of guidance whose meanings emerge through the interaction of wording, context, and audience. His interpretations demonstrate that lexical choice, sentence structure, pronominal reference, particles, ellipsis, word order, shifts in address, repetition, dialogue, question-and-answer patterns, metaphor, indirect expression, representation, and contrast function as constitutive elements of meaning. Variant readings are likewise employed as interpretive data that reveal semantic possibilities, grammatical relations, and shifts of emphasis within the narrative. Although al-Zamakhsharī does not exclude historical reports or occasions of revelation, he generally employs them as secondary materials supporting linguistic and contextual analysis. The study also concludes that his Mu'tazilite and theological commitments influence certain interpretive choices; nevertheless, his readings cannot be reduced solely to sectarian affiliation. In *al-Kashshāf*, form and content remain inseparable, since the theological, ethical, and pedagogical messages of the narratives are constructed through their modes of expression. The study therefore highlights the sophisticated linguistic, semantic, and rhetorical dimensions of classical Qur'anic exegesis and presents al-Zamakhsharī's interpretation of Qur'anic narratives as a coherent, independent, and interdisciplinary field of inquiry.

Keywords: Qur'anic Exegesis; Qur'an; Narrative; al-Kashshāf; Language; Rhetoric; Context

TEŞEKKÜR VE İTHAF

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında ilmî birikimleri, yol gösterici tavsiyeleri, teşvikleri ve kıymetli katkılarıyla emeği bulunan; eğitim ve akademik hayatımın farklı dönemlerinde kendilerinden istifade ettiğim bütün muhterem hocalarıma en içten teşekkürlerimi sunarım. Özellikle akademik hayata adım atmama vesile olan, bu yolda beni teşvik edip destekleyen ve tecrübeleriyle yolumu aydınlatan kıymetli hocalarıma ve büyüklerime gönülden şükranlarımı arz ederim. Bilgileri, güzel ahlâkları ve örnek şahsiyetleriyle düşünce dünyamda iz bırakan hocalarımdan ve büyüklerimden hayatta olanlara sağlık, huzur ve afiyet diliyor; ebediyete irtihal edenleri ise derin bir minnet, hürmet ve rahmetle yâd ediyorum. Cenâb-ı Hak, vefat eden bütün hocalarıma ve büyüklerime rahmetiyle muamele eylesin, mekânlarını cennet kılsın.

Çalışmanın hazırlanması sürecinde görüş, tavsiye ve teşvikleriyle katkı sunan mesai arkadaşlarıma ve dostlarıma da teşekkür ederim. Kendileriyle kurduğum ilmî ve dostane iletişim, çalışmanın olgunlaşmasına ve farklı yönlerden değerlendirilmesine önemli katkılar sağlamıştır.

İlmî hayatım boyunca aynı ilim yolunda birlikte yürüme ve karşılıklı öğrenme imkânı bulduğum bütün öğrencilerime gönülden teşekkür ederim. Onların samimi soruları, öğrenme heyecanları ve ilme duydukları ilgi, yalnızca derslerime değil, akademik çalışmalarımın şekillenmesine de değerli katkılar sağlamıştır. Her bir öğrencimin gayreti ve başarısı benim için ayrı bir sevinç ve gönül huzuru kaynağı olmuştur.

Bu çalışmanın hazırlanması sırasında sevgileri, anlayışları, sabırları ve fedakârlıklarıyla her zaman yanımda olan aileme şükranlarımı sunarım. Özellikle desteğini ve anlayışını benden hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli eşime; varlıklarıyla hayatıma anlam katan, sevgileriyle gönlüme güç veren değerli çocuklarıma yürekten teşekkür ederim. Onların desteği, tebessümü ve duası, bu uzun ve meşakkatli süreçte benim için en güzel teselli ve en güçlü dayanak olmuştur.

Bugün aramızda bulunmayan; üzerimde tarifsiz emekleri, sevgileri ve unutulmaz hatıraları bulunan merhume annemi, merhum babamı, merhume ablamı ve merhum ağabeyimi derin bir özlem, minnet

ve rahmetle yâd ediyorum. Onların yokluğu gönlümde dinmeyen bir hüzün bırakmış olsa da sevgileri, öğütleri ve güzel hatıraları hayatım boyunca bana yol göstermeye devam edecektir. Cenâb-ı Hak, her birine sonsuz rahmetiyle muamele eylesin; makamlarını âli, mekânlarını cennet eylesin.

Bu çalışmayı, yetişmemde büyük emekleri bulunan; sevgileri, fedakârlıkları, duaları ve geride bıraktıkları güzel hatıralarla hayatıma yön veren canım annemin ve muhterem babamın mübarek hatıralarına ithaf ediyorum.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR VE İTHAF	xi
KISALTMALAR	xv
ÖN SÖZ	xvii

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu	3
2. Araştırmanın Amacı	3
3. Araştırmanın Önemi	3
4. Problem Durumu	4
5. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları	5
6. Araştırmanın Yöntemi	5
7. Araştırma ile İlgili Kaynaklar	6

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ZEMAHŞERÎ VE EL-KEŞŞÂF	7
1.1. Zemahşerî'nin Hayatı ve İlmî Kişiliği	7
1.2. Zemahşerî'nin Mezhebî ve Kelâmî Arka Planı	9
1.3. el-Keşşâf'ın Tefsir Geleneğindeki Yeri	12
1.4. Zemahşerî'nin Dil, Belâgat ve Tefsir Anlayışı	14
1.5. el-Keşşâf'ın Telif Amacı ve Genel Karakteri	16
1.6. el-Keşşâf'a Yönelik Eleştiriler ve Etkisi	18

İKİNCİ BÖLÜM

2. KUR'AN KISSALARININ KAVRAMSAL VE TEORİK ÇERÇEVESİ	21
2.1. Kısas Kavramı	21
2.1.1. Kısas Kavramının Sözlük Anlamı	21
2.1.2. Kısas Kavramının Terim Anlamı	22
2.1.3. Kısas Kavramının Kur'an'daki Kullanımı	24
2.2. Kısas Anlatımının Temel Kavramları	25
2.2.1. Nebe' Kavramı	25
2.2.2. Hadis Kavramı	26
2.2.3. Darb-ı Mesel Kavramı	27
2.3. Kısas Anlatımında Kullanılan Temel Fiiller	28
2.3.1. Etâ Fiili	28
2.3.2. Telâ Fiili	29
2.3.3. Evhâ Fiili	30

2.4. Kur'an Kıssalarını Diğer Anlatı Türlerinden Ayıran Özellikler	31
2.4.1. Tarihsel Anlatıdan Farkı	31
2.4.2. Mitolojik Anlatılardan Farkı	33
2.4.3. Hikâyeden Farkı	34
2.5. Kur'an Kıssalarının Tasnifi	36
2.5.1. Kıssa Çeşitleri	37
2.5.1.1. Tarihsel Kıssalar	37
2.5.1.2. Temsilî Kıssalar	38
2.5.1.3. Tarihsel-Temsilî Kıssalar	38
2.6. Kıssaların Gaye ve İşlevi	40
2.6.1. Kıssaların Özellikleri	42
2.6.2. Kıssa-Tarih İlişkisi	44
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	47
3. KUR'AN'DA YER ALAN KISSALAR	47
3.1. Seçilmiş Peygamber Kıssalarının Tahlili	50
3.1.1. Hz. Âdem Kıssası	50
3.1.1.1. Hz. Âdem'in Yaratılışı	52
3.1.1.2. Meleklerin Âdem'e Secdesi	54
3.1.1.3. Hz. Âdem'in İskân Edildiği Cennet	57
3.1.1.4. Hz. Âdem'in Hatası ve Cennetten Çıkarılışı	59
3.1.1.5. Hz. Âdem'in Yeryüzü Hayatı	62
3.1.1.6. Hâbil ve Kâbil Kıssası	64
3.1.2. Hz. İdris Kıssası	66
3.1.3. Hz. Nûh Kıssası	68
3.1.4. Hz. İbrâhim Kıssası	71
3.1.5. Hz. Mûsâ Kıssası	85
3.1.6. Hz. İsâ Kıssası	102
3.1.7. Hz. Muhammed'e (s.a.s.) Dair Seçilmiş Kıssalar	111
3.1.7.1. Mi'rac Hadisesi	114
3.1.7.2. Bedir Gazvesi	116
3.1.7.3. Uhud Gazvesi	118
3.1.7.4. Hendek Gazvesi	129
SONUÇ	137
KAYNAKÇA	147
DİZİN	157

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
bk.	: bakınız
c.	: cilt
ev.	: Çeviren
dn.	: dipnot
ed.	: editör
hızl.	: hazırlayan
krş.	: karşılaştırınız
nşr.	: neşreden
s.	: sayfa
ts.	: Tarihsiz
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi

ÖN SÖZ

Kur'an kıssaları, vahyin temel hakikatlerini insanlık tecrübesi üzerinden görünür kılan, anlam ve mesajı güçlü bir anlatım düzeni içinde sunan başlıca ifade biçimlerindendir. Kıssaların tefsir geleneğinde inanç, ahlâk, tarih ve ibret boyutlarıyla ele alınmasının yanında, dilsel kuruluşları ve belâgî özellikleri bakımından incelenmesi de Kur'an'ın anlatım üslubunun anlaşılması açısından önem taşımaktadır. Bu kitap, Zemahşerî'nin *el-Keşşâf* adlı tefsirinde Kur'an kıssalarının dil ve belâgat ekseninde nasıl yorumlandığını ortaya koyma düşüncesinden hareketle hazırlanmıştır.

Çalışmanın merkezinde, Zemahşerî'nin kıssa âyetlerine ilişkin açıklamaları yer almaktadır. Müellifin kelime tercihleri, nahiv vecihleri, kıraat farklılıkları, söz dizimi, bağlam, nazım ve belâgat unsurları üzerinden geliştirdiği yorumlar, *el-Keşşâf*'ın kendi bütünlüğü içinde incelenmiştir. Bu doğrultuda seçilmiş peygamber kıssaları, yalnızca aktarılan olaylar bakımından değil, Kur'an metninde anlamın nasıl kurulduğunu gösteren dilsel ve retorik yapılar olarak ele alınmıştır.

Zemahşerî ve *el-Keşşâf* üzerine zengin bir literatür bulunmakla birlikte, müellifin Kur'an kıssalarına ilişkin yorumlarını bütüncül biçimde dil ve belâgat odağında inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu eser, söz konusu boşluğu tamamen giderme iddiası taşımamakta; *el-Keşşâf*'taki kıssa yorumlarının yöntemsel özelliklerini belirginleştirerek klasik tefsirdeki anlatı çözümlemelerine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Kitap üç ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Zemahşerî'nin ilmî kişiliği, mezhebî ve kelâmî arka planı ile *el-Keşşâf*'ın tefsir geleneğindeki yeri ve dil-belâgat anlayışı incelenmiştir. İkinci bölümde Kur'an kıssalarına ilişkin kavramsal ve teorik çerçeve ortaya konulmuş; kıssa kavramı, ilişkili kavramlar, anlatımda kullanılan filler, kıssaların diğer anlatı türlerinden ay-

rılan yönleri, tasnifi ve işlevleri ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ise seçilmiş peygamber kıssaları, Zemahşerî'nin dilsel ve belâgî açıklamaları esas alınarak değerlendirilmiştir.

Metnin hazırlanmasında açık, tutarlı ve ölçülü bir akademik dil kullanılmasına; Zemahşerî'nin görüşlerinin kendi tarihî ve ilmî bağlamı içinde aktarılmasına özen gösterilmiştir. Çalışmanın Kur'an kıssaları, klasik tefsir ve belâgat araştırmalarına mütevazı bir katkı sunması temenni edilmektedir. Eserde bulunabilecek eksiklik ve hataların sorumluluğu yazara aittir.